

Citifinancial Europe PLC UK
Bank filial Stockholm-Citibank
Box 30202
104 25 STOCKHOLM

Beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204)

Datainspektionens beslut

Datainspektionen konstaterar att Citifinancial Europe PLC UK Bankfilial Stockholm (Citibank) har behandlat personuppgifter i strid med 9 § punkt b personuppgiftslagen. Med anledning av vad Citibank har anfört i ärendet förutsätter Datainspektionen att Citibank vid behandling av personuppgifter för direktmarknadsföringsändamål inte använder adressuppgifter som är hämtade från kreditupplysningsregister.

Med dessa påpekanden avslutas ärendet. Datainspektionen kan komma att följa upp ärendet.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har genom två klagomål uppmärksammats på att Citibank har skickat direktreklam och angett Upplysningscentralen UC AB (UC) som adresskälla. Vidare har en av de klagande anmält spärr i Nix adresserat, något som tyder på att Citibank inte har iakttagit spärrmarkering mot direktreklam.

Datainspektionen har inlett tillsyn mot Citibank som har yttrat sig.

Citibank har uppgett att UC:s register för kreditupplysning omfattas av Yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

Datainspektionen har begärt yttrande från Etiska nämnden för direktmarknadsföring, DM-nämnden.

Skäl för beslutet

Citibank har i sitt yttrande framfört i huvudsak följande.

Citibank har köpt de aktuella namn- och adressuppgifterna från UC. UC har marknadsfört uppgifterna att användas för direktreklam. UC har hänvisat till att

de har Sveriges mest omfattande databas beträffande ekonomisk information och gjort gällande att de omfattas av grundlagsskydd enligt 1 kap 9 § YGL. Grundlagsskyddet innebär att UC kan utlämna namn- och adressuppgifter utan att beakta reglerna i kreditupplysningslagen och personuppgiftslagen. Citibank har inte funnit anledning att ifrågasätta detta utan har utgått från att namn- och adressuppgifter inköpta från UC kan användas för direktmarknadsföring på samma sätt och med samma begränsningar som uppgifter från andra etablerade adresskällor. De namn- och adressuppgifter som UC tillhandahållit Citibank har UC i sin tur inhämtat från Spar. Citibank anser att de personer som UC samlar in uppgifter om är eller kan anses vara medvetna om att deras personuppgifter kan lämnas ut för ändamål som rör direktmarknadsföring. I vart fall kan antas att de i lika hög grad är medvetna om detta som registrerade i register som sedan länge anses som accepterade adresskällor för direktmarknadsföring. Citibank kan inte se att det skulle föreligga någon skillnad mellan Spar-registret och UC:s register i detta avseende eller ur ett integritetsperspektiv. Att med utgångspunkt från SWEDMA:s regler göra skillnad mellan uppgifter som är inköpta direkt från Spar och uppgifter som inhämtats från Spar bearbetats av annan och därefter tillhandahållits för direktmarknadsföring är enligt Citibanks uppfattning en orimlig tolkning av SWEDMA:s regler. Skillnaden i bedömning kan i vart fall inte grundas på att det skulle föreligga någon skillnad i kundernas uppfattning mellan de olika registrens användningsområden. Citibank har svårt att se att det skulle finnas en etablerad uppfattning hos allmänheten att Spar-registret kan användas för direktmarknadsföring. Citibank har gett UC i uppdrag att kontrollera personuppgifterna i fråga mot markering i spärregister. UC har bekräftat att kontroll skett mot Nix adresserat och Citibank saknar anledning att ifrågasätta UC:s uppgifter i den delen.

DM-nämnden har i sitt yttrande i huvudsak uppgett följande.

DM-nämnden bedömer att personer som är registrerade i kreditupplysningsregister normalt varken är eller kan antas vara medvetna om att uppgifterna kan komma att lämnas ut för direktmarknadsföringsändamål. Nämnden anser att det skulle strida mot branschöverenskommelsen att samla in personuppgifter för direktmarknadsföringsändamål från kreditupplysningsregister. Därmed skulle en sådan insamling enligt nämndens mening även strida mot god sed vid direkt marknadsföring.

Citibank har beretts tillfälle att yttra sig över DM-nämndens yttrande och har i huvudsak uppgett följande.

Citibank kommer fortsättningsvis inte att använda inköpta adressuppgifter från kreditupplysningsföretag för direktmarknadsföringsändamål, om Datainspektionen skulle finna att det står i strid med personuppgiftslagen eller av annat skäl är lagstridigt.

Datainspektionens bedömning

Citibank har i sitt svar uppgett att UC i sin marknadsföring av adressuppgifter för direktreklam har hänvisat till att de har Sveriges mest omfattande databas beträffande ekonomisk information och gjort gällande att nya användningsområden för deras information öppnats genom ny tolkning av YGL. Datainspektionen utgår därför från att uppgifter inhämtade från UC:s kreditupplysningsregister ingått i personuppgiftsbehandlingen.

UC har utgivningsbevis, varför utlämnandet av namn- och adressuppgifter ur UC:s databas omfattas av grundlagsskyddet i 1 kap 9 § YGL. Andra än massmedieföretag har sedan den 1 januari 2003 haft möjlighet att ansöka om utgivningsbevis och få grundlagsskydd för sina webbplatser. Enligt 1 kap 9 § YGL är grundlagens föreskrifter om radioprogram tillämpliga också när en redaktion för en tryckt periodisk skrift eller för radioprogram, ett företag för yrkesmässig framställning av tekniska upptagningar eller en nyhetsbyrå med hjälp av elektromagnetiska vågor på särskild begäran tillhandahåller allmänheten upplysningar direkt ur ett register med upptagningar för automatisk databehandling under förutsättning att mottagaren inte kan ändra innehållet i registret.

Citibank har behandlat personuppgifter avseende namn och adress som Citibank har mottagit från UC. Citibank har vid behandlingen av nämnda personuppgifter att följa bestämmelserna i personuppgiftslagen.

Grundläggande krav som ska vara uppfyllda vid behandling av personuppgifter anges i 9 § personuppgiftslagen. Enligt 9 § punkt b personuppgiftslagen ska den personuppgiftsansvarige se till att personuppgifter alltid behandlas på ett korrekt sätt och i enlighet med god sed. Vad som är god sed vid behandling av personuppgifter får avgöras i huvudsak mot bakgrund av de branschregler som utarbetats av etablerade branschorganisationer eller andra representativa sammanslutningar.

På initiativ av Swedish Direct Marketing Association (SWEDMA) har det tagits fram en branschöverenskommelse med regler för användning av personuppgifter för ändamål som rör direktmarknadsföring. Av reglerna framgår under avsnitt 4 att personuppgifter för direktmarknadsföringsändamål kan samlas in från den registrerade själv eller från register eller annan källa där den registrerade är eller kan antas vara medveten om att personuppgifter kan användas och/eller lämnas ut för sådana ändamål utan att ha motsatt sig detta. Vidare framgår under avsnitt 6 att då adressuppgifter samlas in från annan källa än den registrerade och då anknytning saknas mellan den registrerade och den marknadsförare som planerar direktmarknadsföringskontakt, skall den personuppgiftsansvarige som lämnar ut uppgifterna eller mottagaren av dessa tillse att uppgifterna i enlighet med god branschsed kontrolleras mot aktuellt spärregister, dvs. centrala allmänt tillgängliga spärregister såsom Nix adresserat.

Spar är ett befolkningsregister som innehåller uppgifter om alla personer som är bosatta i Sverige. Registret är reglerat i särskild lag och förordning (1998:527 respektive 1234). Ändamålet med Spar är bl.a. att tillhandahålla uppgifter för direktreklam. Personer som inte vill ha reklam kan skriftligen begära att en reklamspärr läggs in i registret. De kommer då inte med i de urval som görs av adressköpande företag.

Enligt Datainspektionens uppfattning kan det antas att registrerade är eller kan antas vara medvetna om att deras registeruppgifter kan köpas från Spar, ett befolkningsregister, för att användas och/eller lämnas ut för direktmarknadsföringsändamål. Omständigheter som talar för detta är att ett av ändamålen med Spar-registret är att tillhandahålla uppgifter för direktreklam och att registrerade har möjlighet att begära reklamspärr direkt i Spar-registret.

UC är ett kreditupplysningsföretag som bedriver kreditupplysningsverksamhet. UC köper i den egenskapen personuppgifter från bl.a. Spar. UC får enligt 5 § kreditupplysningslagen i sin kreditupplysningsverksamhet samla in uppgifter om fysiska personer endast för kreditupplysningsändamål.

Eftersom UC inte köper uppgifterna från Spar i syfte att använda uppgifterna för direktreklam kommer de uppgifter som UC köper även att omfatta de personer som begärt att reklamspärr ska läggas in i Spar-registret. Detta medför att även dessa personer får direktreklam när UC är adresskälla. En körning mot Nix adresserat (som förutsätts i branschöverenskommelsen) botar inte denna brist eftersom många personer som har spärr i Spar inte har spärr i Nix.

Citibank har uppgett att de gav UC i uppdrag att kontrollera spärrmarkeringar i Nix adresserat samt att UC meddelade Citibank att sådan kontroll gjorts. Datainspektionen konstaterar att Citibank i den delen får anses ha handlat i enlighet med god branschsed.

Konsekvensen av möjligheten för UC att få grundlagsskydd genom att anskaffa utgivningsbevis är att UC kan utlämna uppgifter ur sitt kreditupplysningsregister för andra ändamål än kreditupplysning, vilket tidigare varit otillåtet enligt kreditupplysningslagen.

DM-nämnden anser att det skulle strida mot branschöverenskommelsen att samla in personuppgifter för direktmarknadsföringsändamål från kreditupplysningsregister.

Datainspektionen har gjort en självständig bedömning av samtliga omständigheter i ärendet. Enligt Datainspektionens mening talar dessa omständigheter mot att registrerade är eller kan antas vara medvetna om att uppgifter från UC:s kreditupplysningsregister kan användas och/eller lämnas ut för direktmarknadsföringsändamål.

Mot bakgrund av detta strider Citibanks behandling av personuppgifter som inhämtats från UC mot branschöverenskommelsen och enligt Datainspektionens uppfattning mot bestämmelsen om god sed i

9 § punkt b personuppgiftslagen. Behandlingen uppfyller därmed inte de grundläggande kraven i personuppgiftslagen och är otillåten.

Beslut i detta ärende har fattats av Datainspektionens styrelse i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, tillsynsdirektören Britt Marie Wester, datarådet Hans-Olof Lindblom och byrådirektören Diahann Joseph, föredragande. I beslutet deltog generaldirektören Göran Gräslund, ordförande, samt ledamöterna, Mats Berglind, Ylva Lindahl, Åke Rangborg och Rigmor Stenmark.

Göran Gräslund

Diahann Joseph

Kopia till:

1. Klagandena
2. UC AB, 117 88 STOCKHOLM
3. DM-nämnden, Box 3276, 103 65 STOCKHOLM
4. Spar-nämnden, 171 94 STOCKHOLM